

**KONFERENCE PAR PIEVIENOŠANOS
EIROPAS SAVIENĪBAI
– MELNKALNE –**

**Briselē, 2026. gada 9. oktobrī
(OR. en)**

AD 85/26

LIMITE

CONF-ME 36

PIEVIENOŠANĀS DOKUMENTS

Temats: EIROPAS SAVIENĪBAS KOPEJĀ NOSTĀJA
– 19. nodaļa: Sociālā politika un nodarbinātība

EIROPAS SAVIENĪBAS KOPEJĀ NOSTĀJA

19. sarunu sadaļa – Sociālā politika un nodarbinātība

Šīs Eiropas Savienības nostājas pamatā ir tās vispārējā nostāja Melnkalnes pievienošanās konferencei (AD 23/12 CONF-ME 2), un uz to attiecas konferencē apstiprinātie sarunu principi, jo īpaši turpmāk minētais:

- neviens vienas vai otras puses pausts viedoklis par kādu sarunu sadaļu nekādi neskars nostāju, ko attiecīgā puse var ieņemt par citām sadaļām;
- vienošanās – pat daļējas vienošanās –, kas panāktas sarunās par secīgi izskatāmām sadaļām, nevar uzskatīt par galīgām, kamēr nav panākta vispārēja vienošanās;
- kā arī sarunu programmas 24., 28., 41. un 44. punktā izklāstītās prasības.

ES mudina Melnkalni turpināt pieskaņošanos *acquis*, kā arī to efektīvi īstenot un izpildīt, un kopumā jau pirms pievienošanās izstrādāt tādu politiku un instrumentus, kas pēc iespējas līdzinātos ES politikai un instrumentiem.

ES atzīmē, ka Melnkalne savā sarunu nostājā AD 7/16 CONF ME 4 un tās papildinājumā AD 60/26 CONF-ME 24 piekrīt ar 19. sadaļu saistītajam *acquis*, kāds bija spēkā 2026. gada 29. jūlijā, un ka Melnkalne paziņo, ka būs gatava to īstenot no dienas, kad tā pievienosies Eiropas Savienībai.

Darba tiesības

ES pieņem zināšanai 2019. un 2026. gadā veiktos grozījumus Melnkalnes Darba likumā, kas ir sasnieguši augstu pieskaņotības līmeni ES *acquis*.

Melnkalne savus tiesību aktus ir pieskaņojusi ES *acquis*, jo īpaši attiecībā uz strādājošu jauniešu aizsardzību, darbu uz noteiktu laiku, nepilna laika darbu, kolektīvo atlaišanu, darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā, pagaidu darba aģentūru darbu, uzņēmumu maiņu, darbinieku informēšanu un konsultēšanu, darba laiku un pārredzamiem un paredzamam darba apstākļiem. Turklāt Melnkalne ir ratificējusi SDO pamatkonvencijas par darba pamatstandartiem.

ES aicina Melnkalni līdz pievienošanās dienai nodrošināt papildu tiesību aktu pieņemšanu, lai panāktu pieskaņotību atlikušo darba tiesību *acquis* tādās jomās kā darba nosacījumi platformu darbā, Eiropas Darbinieku padomes, darba ņēmēju iesaiste Eiropas uzņēmumos un Eiropas kooperatīvajās sabiedrībās un darba laiks iekšējo ūdensceļu transporta nozarē. Turklāt ES aicina Melnkalni 2026. gada 4. ceturksnī, kā plānots, pieskaņoties Direktīvai 96/71/EK, kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2018/957, un Direktīvai 2014/67/ES saistībā ar darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanai. ES uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai darba tiesību piemērošana tiktu papildināta ar efektīvu kontroli, izpratnes veicināšanu, kā arī efektīviem un pieejamiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem darba ņēmējiem.

ES pieņem zināšanai Melnkalnes centienus stiprināt tās Darba inspekcijas institucionālās, cilvēkresursu un tehniskās spējas, tostarp to, ka ir pieņemts Rīcības plāns darba inspekcijas spēju stiprināšanai (2025.–2027. gads). ES aicina vēl vairāk stiprināt izpildes spējas un sagaida, ka Melnkalne pieņems darbā papildu darba inspektoros saskaņā ar rīcības plānu. ES arī pieņem zināšanai Melnkalnes apņemšanos vēl vairāk palielināt Darba, nodarbinātības un sociālā dialoga ministrijas administratīvās spējas īstenot un izpildīt *acquis* darba tiesību jomā, tostarp, izmantojot apmācību par darba attiecībām, darbaspēka mobilitāti un Eiropas Darba iestādes (EDI) darbības satvaru saskaņā ar Rīcības plānu administratīvo spēju stiprināšanai, tiesību aktu efektīvai izpildei, sociālajam dialogam un tādu pasākumu kā Eiropas Sociālais fonds turpmākai pārvaldībai (2026.–2028. gads).

Darba aizsardzība

ES pieņem zināšanai, ka Melnkalne ir panākusi augstu līmeni attiecīgo tiesību aktu pieskaņošanā *acquis* darba aizsardzības jomā. ES atzīmē, ka Likums par darba aizsardzību ir pieskaņots ES *acquis*. ES atzīmē, ka ir pieņemti vairāki noteikumu kopumi par darba aizsardzību.

Melnkalne ir panākusi pieskaņotību Padomes Direktīvai 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā. Tā līdz pievienošanās dienai nodrošinās tās izpildi, tādējādi īstenojot vispārējos principus attiecībā uz profilaksi, darba devēju atbildību, riska izvērtēšanu, apmācību, konsultācijām ar darba ņēmējiem un to līdzdalību, kā arī pienākumu norīkot darba ņēmējus darbībai, kas saistīta ar aizsardzību pret arodrisku un tā novēršanu.

ES atgādina, ka darba aizsardzības jomā īpaši svarīgi ir vēl vairāk stiprināt izpildes spējas. Šajā sakarā ES pieņem zināšanai Melnkalnes centienus līdz pievienošanās dienai stiprināt administratīvās spējas, jo īpaši attiecībā uz paredzēto darba aizsardzības inspektoru skaita pieaugumu un viņu mobilitātes nodrošināšanu, kā izklāstīts pieņemtajā rīcības plānā darba drošības un veselības inspekcijas spēju stiprināšanai (2026.–2028. gads). ES aicina līdz pievienošanās dienai turpināt centienus darba aizsardzības inspektoru apmācībā. ES atzīmē, ka Melnkalne ir pieņēmusi rīcības plānu darba aizsardzības sistēmas uzlabošanai (2025.–2028. gads), lai līdz pievienošanās dienai uzlabotu koordināciju starp atbildīgajām struktūrām un departamentiem un nodrošinātu kontroli un tiesību aktu efektīvu izpildi. ES atzīmē, ka Melnkalne ieviesīs īpašu programmatūras sistēmu ziņošanai par traumām darbavietā, kas uzlabos datu kvalitāti un ļaus tos tieši salīdzināt ar rādītājiem, kuru pamatā ir 100 000 darbinieku.

Sociālais dialogs

ES atzīst, ka Melnkalne ir izveidojusi tiesisko un institucionālo sistēmu sociālā dialoga nodrošināšanai. Sociālais dialogs starp valdību un sociālajiem partneriem ar Sociālās padomes starpniecību ir labi attīstīts. Uzsverot iekļaujoša sociālā dialoga nozīmīgumu, ES atgādina, ka Melnkalnei ir vēl vairāk jāuzlabo gan trīspusējais, gan divpusējais (koplīguma sarunas) sociālais dialogs un pienācīga uzmanība jāpievērš koplīguma sarunām nozaru un vietējā līmenī. ES pieņem zināšanai, ka Melnkalne plāno līdz 2027. gada 2. ceturksnim pieņemt Likumu par pārstāvību, kurā no jauna tiks definēti pārstāvības kritēriji. ES turpinās pārraudzīt progresu, kas attiecībā uz sociālo partneru pārstāvības kritērijiem un divpusēju un trīspusēju sociālo dialogu līdzsvarotu attīstību tiks panākts līdz pievienošanās dienai.

ES atgādina, cik svarīgs ir efektīvs starpnozaru un nozaru sociālais dialogs, lai Melnkalne no pievienošanās brīža varētu pilnībā piedalīties ES līmeņa sociālajā dialogā. ES sagaida, ka Melnkalne turpinās centienus nodrošināt sociālajam dialogam labvēlīgu vidi saskaņā ar Padomes ieteikumu par sociālo dialogu, tostarp stiprinot sociālo partneru spējas. Turklāt ES aicina Melnkalni savlaicīgi pirms pievienošanās iesniegt to pasākumu sarakstu, ar kuriem informē par tā īstenošanu.

ES pieņem zināšanai Melnkalnes centienus stiprināt administratīvās spējas šajā jomā un atzinīgi vērtē to, ka Darba, nodarbinātības un sociālā dialoga ministrijā ir izveidots īpašs sociālā dialoga un koplīguma sarunu direktorāts. ES Melnkalnei atgādina, ka īpaša uzmanība ir jāpievērš sociālo partneru organizāciju spēju veidošanai visos līmeņos, sociālā dialoga un koplīguma sarunu procesos ļaujot piedalīties mikrouzņēmumiem un maziem uzņēmumiem, kā arī spēju stiprināšanai risināt sarunas un sagatavot analīzi, kas vajadzīga kvalitatīvu lēmumu pieņemšanai attiecīgajās politikas jomās, kā paredzēts Rīcības plānā administratīvo spēju stiprināšanai, tiesību aktu efektīvai izpildei, sociālajam dialogam un tādu pasākumu kā Eiropas Sociālais fonds turpmākai pārvaldībai (2026.–2028. gads).

Nodarbinātības politika

ES pieņem zināšanai, ka bezdarba līmenis pastāvīgi samazinās, un aicina Melnkalni pastiprināt centienus, lai novērstu tādas darba tirgus strukturālās nepilnības kā reģionālās atšķirības, ilgstošs bezdarbs un jauniešu un sieviešu zemā līdzdalība darba tirgū.

ES atzīmē, ka Valsts nodarbinātības stratēģija 2021.–2025. gadam aptver pasākumus aktīvas darba tirgus politikas izstrādei, izglītības un apmācības sistēmas uzlabošanai, kā arī neaizsargātu grupu nodarbināmības palielināšanai. ES aicina Melnkalni pieņemt jauno nodarbinātības stratēģiju 2026.–2030. gadam, pieskaņojot to Eiropas nodarbinātības politikai un Eiropas Sociālā fonda intervences loģikai.

ES atzīmē, ka Melnkalne ir ievērojami izvērsusi aktīvu darba tirgus politiku (ADTP) un pieņēmusi pirmo ADTP pasākumu katalogu, izveidojot vienotu, pārredzamu un standartizētu stratēģiskās plānošanas, īstenošanas un uzraudzības sistēmu, kas pievēršas ilgstošiem bezdarbniekiem un citām neaizsargātām grupām. ES atzīmē neseno ADTP izdevumu pieaugumu un uzsver, ka ir jānodrošina pietiekami budžeta līdzekļi jaunā pasākumu kataloga īstenošanai.

ES arī atzīmē Nodarbinātības aģentūras darbības modernizāciju, pakalpojumu digitalizāciju un gatavošanos tās iekļaušanai Eiropas tīklos un instrumentos, piemēram, Eiropas Nodarbinātības dienestu tīklā (*EURES*). ES atzīmē, ka Melnkalne plāno 2027. gadā pieņemt darbā 13 papildu darbiniekus, lai nodrošinātu pietiekamas administratīvās spējas vietējo nodarbinātības biroju tīklā. ES atzīmē, ka Melnkalne plāno iepirkt funkcionālu aprīkojumu un biroja telpu atjaunošanu atsevišķos vietējos nodarbinātības birojos saskaņā ar Rīcības plānu administratīvo spēju stiprināšanai, tiesību aktu efektīvai izpildei, sociālajam dialogam un Eiropas Sociālā fonda turpmākai pārvaldībai (2026.–2028. gads), lai tā būtu labi sagatavota Eiropas nodarbinātības politikas satvara īstenošanai. ES aicina Melnkalni pilnībā īstenot šos pasākumus, jo īpaši tos, kas saistīti ar Nodarbinātības aģentūras modernizāciju.

ES pieņem zināšanai, ka ir pieņemta Sociālās un solidaritātes ekonomikas attīstības stratēģija 2025.–2029. gadam, kas palīdz sasniegt vairākus ekonomikas reformu programmas mērķus.

ES pieņem zināšanai, ka jaunajā nodarbinātības stratēģijā kā prioritāte ir noteikta izglītības un darba tirgus vajadzību nesaskaņotības novēršana un ka ir veikti likumdošanas un administratīvi pasākumi, lai uzlabotu visu vecuma grupu kvalifikācijas līmeni. Ņemot vērā pieaugušo izglītības zemo līmeni kopumā, ES aicina Melnkalni pastiprināt centienus darbaspēka kvalifikācijas jomā.

ES atzīmē, ka jautājums par sieviešu dalību darba tirgū tika risināts, nodrošinot jaunas pirmsskolas iestādes un ieviešot ADTP, kas īpaši paredzēta sievietēm, kā arī likvidējot šķēršļus sociālajai aktivizācijai, veicot grozījumus Likumā par sociālo un bērnu aizsardzību. ES uzsver, ka ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai samazinātu atšķirības starp dzimumiem nodarbinātībā, piekļuvē aprūpes pakalpojumiem un karjeras izaugsmei, kā arī novērstu priekšlaicīgu darba tirgus pamešanu un negatīvus stimulus nodarbinātībai.

ES atzinīgi vērtē ieguldījumus bērnu aprūpes iestādēs, kas sievietēm ļauj piedalīties darba tirgū un apvienot darbu ar ģimenes aprūpes pienākumiem, un mudina Melnkalni pastiprināt šos centienus. ES mudina Melnkalni nodrošināt taisnīgu teritoriālo aptvērumu un bērnu aprūpes pakalpojumu pieejamību cenas ziņā, kas ir priekšnoteikums ilgstošai sieviešu līdzdalībai darba tirgū.

Attiecībā uz nedeklarēto darbu ES pieņem zināšanai dažādus šajā jomā īstenotos pasākumus, piemēram, ikgadējos rīcības plānus, tostarp pastāvīgas un pastiprinātas pārbaudes un pārraudzības pasākumus tūrisma sezonā un brīvdienās. ES mudina Melnkalni turpināt rīkoties saistībā ar nedeklarēto darbu saskaņā ar visaptverošu pieeju, kurā ir atturoši un preventīvi pasākumi. Kā minēts iepriekš – lai efektīvi apkarotu nedeklarēto darbu, izšķiroša nozīme ir pietiekama darba inspektoru skaita nodrošināšanai un viņu apmācībai.

ES sagaida, ka Melnkalne turpinās centienus apkarot nedeklarētu darbu, jo īpaši attiecībā uz darba inspekciju efektivitāti, darba attiecību formalizēšanas rezultātiem un ārvalstu un sezonas darbinieku aizsardzību, saskaņā ar jauno programmu neoficiālās ekonomikas apkarošanai 2027.–2029. gadā un tās iznākuma rādītājiem. ES mudina Melnkalni sadarboties ar Eiropas Darba iestādes pārvaldīto Eiropas platformu nedeklarēta darba novēršanai.

ES pieņem zināšanai Melnkalnes centienus stiprināt tās spēju īstenot aktīvus darba tirgus pasākumus. ES aicina Melnkalni vēl vairāk stiprināt sadarbību starp vietējiem nodarbinātības dienestiem un apmācības iestādēm. ES uzsver, ka ir svarīgi palielināt aktīvas darba tirgus politikas mērogu un tvērumu, izmantojot garantiju jauniešiem saskaņā ar ES garantijas jauniešiem satvaru. ES aicina Melnkalni pastiprināt centienus tādās jomās kā integrācija un dalība darba tirgū, jo īpaši attiecībā uz neaizsargātām grupām darba tirgū un nelabvēlīgā situācijā esošiem, lai panāktu lielāku integrāciju un dalību darba tirgū, kā izklāstīts Rīcības plānā administratīvo spēju stiprināšanai, tiesību aktu efektīvai izpildei, sociālajam dialogam un tādu pasākumu kā Eiropas Sociālais fonds turpmākai pārvaldībai (2026.–2028. gads).

Eiropas Sociālā fonda (ESF) veida pasākumi ¹

ES uzsver, cik svarīgi ir, lai Melnkalne līdz pievienošanās dienai būtu gatava ES kohēzijas politikas īstenošanai un pārvaldībai, jo īpaši attiecībā uz Eiropas Sociālo fonda veida pasākumiem.

¹ Būtu jāatzīmē, ka ESF vajadzībām paredzētās administratīvās struktūras pašas par sevi neietilpst 19. sadaļā “Sociālā politika un nodarbinātība”. Tās apspriedīs atsevišķi saskaņā ar konkrētiem kritērijiem 22. sadaļā “Reģionālā politika un strukturālo instrumentu koordinācija”.

ES uzsver, ka ESF veida pasākumi būtu jāorientē uz to, lai atbalstītu iekļaujošu piekļuvi kvalitatīvai nodarbinātībai, prasmēm un mūžizglītībai, vienlaikus veicinot sociālo iekļaušanu, vienlīdzīgas iespējas un piekļuvi kvalitatīviem pamatpakalpojumiem. ES pieņem zināšanai darbības struktūru, kas tika izveidota, lai īstenotu daudzgadu darbības programmu nodarbinātības un sociālās politikas jomā 2024.–2027. gadam. ES arī pieņem zināšanai valdības 2026. gada februāra lēmumu par kohēzijas fondu pārvaldības struktūrām. Saskaņā ar minēto lēmumu Darba, nodarbinātības un sociālā dialoga ministrijai ir uzdots veikt visas sagatavošanas darbības, kas saistītas ar vadošās iestādes funkcijām, ņemot vērā Eiropas Komisijas ierosināto Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, kas ietver arī Eiropas Sociālo fondu. ES aicina Melnkalni sīkāk definēt vadošās iestādes organizatorisko struktūru un pastiprināt spēju veidošanu turpmāko kohēzijas fondu īstenošanai.

ES arī atgādina Melnkalnei, ka papildus administratīvo spēju stiprināšanai pienācīga uzmanība ir jāpievērš piemērotai apmācībai šajā jomā, lai nodrošinātu pietiekamas spējas turpmāko kohēzijas fondu pārvaldībai saskaņā ar Rīcības plānu administratīvo spēju stiprināšanai, tiesību aktu efektīvai izpildei, sociālajam dialogam un tādu pasākumu kā Eiropas Sociālais fonds turpmākai pārvaldībai (2026.–2028. gads).

ES atgādina Melnkalnei, ka, ņemot vērā partnerības principa īstenošanu, sociālo partneru un vietējo iestāžu iesaiste un to spēju stiprināšana ir būtisks elements turpmāko kohēzijas fondu īstenošanā.

Sociālā iekļaušana

ES pieņem zināšanai, ka, veicot grozījumus Sociālās un bērnu aizsardzības likumā, ir sperts nākamais solis pakāpeniskā pārejā no tādas sociālās aizsardzības sistēmas, kas orientēta uz pabalstiem, uz sistēmu, kas vērsta uz pakalpojumiem un balstīta uz tiesībām.

ES atzīst, ka līdz ar minētā likuma grozījumiem ir novērsti negatīvie stimuli, kas materiālo pabalstu saņēmējus atturēja ienākt darba tirgū. Kopā ar sociālās aktivizācijas pasākumiem, ko īsteno vietējie nodarbinātības dienesti un sociālā darba centri, šie grozījumi nodrošina ienākumu atbalstu un vienlaikus veicina dalību darba tirgū. ES atzinīgi vērtē to, ka ir ieviesti jauni kopienā balstīti sociālie pakalpojumi un integrēta pieeja pakalpojumu sniegšanai, un aicina Melnkalni nodrošināt, lai šī pieeja līdz pievienošanās dienai tiktu piemērota un lai šajā nolūkā būtu nodrošināts ilgtspējīgs valsts budžets. ES turklāt mudina Melnkalni nodrošināt, ka šādi pakalpojumi ir pieejami bērniem, vecāka gadagājuma cilvēkiem un personām ar invaliditāti, tostarp lauku un attālos apvidos.

ES atzinīgi vērtē pasākumus, kuru mērķis ir stiprināt audžugimeņu aprūpes sistēmu un izveidot iestādi bērnu, pieaugušo un vecāka gadagājuma cilvēku aizsardzībai pret seksuālu vardarbību. ES mudina Melnkalni nodrošināt, ka iestāde darbojas bērniem piemērotā, uz cietušajiem vērstā un invaliditātei un vecumam atbilstošā veidā saskaņā ar starptautiskajiem standartiem.

ES pieņem zināšanai, ka sekmīgi tiek īstenotas iepriekšējās stratēģijas romu un ēģiptiešu sociālajai iekļaušanai Melnkalnē, un atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemta stratēģija romu un ēģiptiešu dzīves kvalitātes uzlabošanai Melnkalnē 2026.–2030. gadam. ES pozitīvi atzīmē to, ka ir izveidota valsts platforma romu un ēģiptiešu nodarbinātības veicināšanai, lai stiprinātu iekļaujošu piekļuvi darba tirgum.

ES pieņem zināšanai, ka ir pieņemts Likums par vienotu invaliditātes novērtēšanu, ar ko izveido vienotu, standartizētu un tiesībās balstītu invaliditātes novērtēšanas sistēmu. ES atzinīgi vērtē šo svarīgo soli, lai personām ar invaliditāti nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi tiesībām, pabalstiem un pakalpojumiem. ES arī atzīmē, ka ir izveidots Vienotas invaliditātes novērtēšanas institūts un Deinstitutionalizācijas stratēģija 2025.–2028. gadam, kurā noteikti kvantitatīvi mērķi, lai novērstu institucionalizāciju, atbalsta saņēmējiem nodrošinātu pāreju uz kopienā balstītu aprūpi un īstētu pakalpojumu sniedzēju pārveidi. ES mudina Melnkalni nodrošināt šo reformu efektīvu īstenošanu, tostarp ar pietiekamiem kopienā balstītiem pakalpojumiem un individualizētu atbalstu.

ES atzinīgi vērtē to, ka Melnkalne ir pastiprinājusi savas administratīvās spējas Sociālās labklājības, ģimenes aprūpes un demogrāfijas ministrijā, Sociālās un bērnu aizsardzības institūtā, Vienotas invaliditātes novērtēšanas institūtā un sociālā darba centros. ES atgādina, ka līdz pievienošanās dienai ir jānodrošina pietiekamas administratīvās spējas sociālās politikas īstenošanai saskaņā ar Rīcības plānu administratīvo spēju stiprināšanai, tiesību aktu efektīvai izpildei, sociālajam dialogam un tādu pasākumu kā Eiropas Sociālais fonds turpmākai pārvaldībai (2026.–2028. gads).

Sociālā aizsardzība

ES pieņem zināšanai grozījumus Pensiju un invaliditātes apdrošināšanas likumā (2025. gada oktobrī), kuru mērķis ir stiprināt pensiju sistēmas ilgtspēju, vienādot likumā noteikto pensionēšanās vecumu sievietēm un vīriešiem un ieviest stimulus darba dzīves pagarināšanai. ES pieņem zināšanai, ka ir pieņemts Likums par brīvprātīgiem pensiju fondiem, un aicina Melnkalni apsvērt papildu iespējas pensiju shēmu finansēšanai, lai, ņemot vērā demogrāfiskās norises un sabiedrības novecošanu, nodrošinātu pensiju adekvātumu un ilgtspēju, kā arī samazinātu un novērstu nabadzību vecumdienās. ES arī mudina Melnkalni izstrādāt piemērotus ilgtermiņa aprūpes pakalpojumus (mājas aprūpe, kopienā balstīta aprūpe un aprūpe iestādēs), kas ļautu vecāka gadagājuma cilvēkiem dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi, uzlabotu viņu personas autonomiju un atvieglotu neatkarīgu dzīvi.

Nediskriminēšana nodarbinātības un sociālajā politikā

ES pieņem zināšanai, ka Melnkalne ir panākusi augstu pieskaņotības līmeni *acquis* saistībā ar vispārējo tiesisko regulējumu nediskriminācijas jomā. Melnkalne ir pieņēmusi Likumu par vienlīdzības aizsardzību un diskriminācijas aizliegumu, ar kuru pēc 2026. gada jūlijā veiktajiem grozījumiem ir izveidots diskriminācijas novēršanas regulējums, kas pieskaņots ES *acquis*. Vienlaikus Melnkalne veikusi nepieciešamās reformas Darba likumā, lai pabeigtu pieskaņošanu. ES arī atzīmē, ka Melnkalne ir pieskaņojusi valsts tiesību aktus ES *acquis* attiecībā uz sankcijām diskriminācijas gadījumos. ES sagaida, ka Melnkalne sniegs papildu pierādījumus par to, ka diskriminācijas gadījumos tiek konsekvēti piemērotas atturošas, samērīgas un efektīvas sankcijas. Turklāt ES sagaida, ka Melnkalne veiks pasākumus, lai efektīvi īstenotu tiesību aktus šajā jomā, vienlaikus ar visiem piemērotiem līdzekļiem informējot par tiem sabiedrību visā tās teritorijā, tostarp darba vietās. ES atzīmē, ka Melnkalne ir arī izstrādājusi nozaru stratēģijas nodarbinātības, sociālās politikas un pamattiesību jomā, kas ir palīdzējušas īstenot vienlīdzības un diskriminācijas aizlieguma principus.

ES atzinīgi vērtē to, ka, pieņemot Likumu par cilvēktiesību un brīvību aizsardzību, Melnkalnē ir izveidots funkcionējošs ombuda birojs, kas spēj veikt neatkarīgus apsekojumus, sagatavot ziņojumus un sniegt neatkarīgu palīdzību diskriminācijas upuriem, kā prasīts *acquis*. ES pieņem zināšanai, ka ombuda iestāde Melnkalnē ir arī līdztiesības jautājumu struktūra, kas prasīta *acquis*. 23. nodaļā ir izklāstīti papildu kritēriji līdztiesības jautājumu struktūras darbības novērtēšanai saskaņā ar ES un starptautiskajiem standartiem. ES atgādina, ka līdz pievienošanās dienai ir jānodrošina pietiekami finanšu līdzekļi personāla skaita palielināšanai.

Sieviešu un vīriešu līdztiesība nodarbinātības un sociālajā politikā

ES pieņem zināšanai to, ka 2026. gada jūlijā ir pieņemts jauns Dzimumu līdztiesības likums. ES atzīmē, ka ir panākta vēl lielāka tiesību aktus pieskaņošana, tos saskaņojot ar *acquis*, jo īpaši šādos jautājumos: dzimumu līdztiesība nodarbinātībā (Direktīva 2006/54/EK) un pašnodarbinātībā (Direktīva 2010/41/ES) un ar likumu noteiktās sociālā nodrošinājuma sistēmas (Padomes Direktīva 79/7/EEK). ES mudina Melnkalni nodrošināt šo noteikumu efektīvu piemērošanu, tostarp vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz piekļuvi nodarbinātībai, sociālajai aizsardzībai un sociālajam nodrošinājumam. Melnkalne vēl vairāk ir pieskaņojusi tiesību aktus tādās jomās kā darba un privātās dzīves līdzsvars un vecāku atvaļinājums (Padomes Direktīva (ES) 2019/1158, ar ko atceļ Padomes Direktīvu 2010/18/ES), dzimumu līdzsvars uzņēmumu valdēs (Padomes Direktīva (ES) 2022/2381) un grūtniecības un dzemdību atvaļinājums (Padomes Direktīva 92/85/EEK). ES uzsver, cik svarīgi ir šos pasākumus īstenot praksē, lai veicinātu aprūpes pienākumu vienlīdzīgu sadali un sieviešu līdzdalību darba tirgū. ES atgādina Melnkalnei, ka līdz pievienošanās dienai tai ir jāpieskaņojas *acquis* par darba samaksas pārredzamību (Direktīva (ES) 2023/970).

ES uzsver, ka līdz pievienošanās dienai paredzēto pasākumu īstenošanai ir jānodrošina pietiekamas administratīvās spējas, cilvēkresursi un finanšu resursi.

ES secina, ka ar darbībām, kas veiktas tādās jomās kā darba tiesības, darba aizsardzība, sociālais dialogs, nodarbinātības politika, Eiropas Sociālā fonda veida pasākumi, sociālā iekļaušana, sociālā aizsardzība, nediskriminācija nodarbinātības un sociālajā politikā un sieviešu un vīriešu līdztiesība nodarbinātības un sociālajā politikā, Melnkalne izpilda trīs slēgšanas kritēriju prasības, kas izklāstītas ES kopējā nostājā (AD 29/16 CONF-ME 14).

* * *

Ņemot vērā minētos apsvērumus, ES atzīmē, ka pašlaik par šo sadaļu nav vajadzīgas turpmākas sarunas.

Visu sarunu laiku tiks pārraudzīts, kādi panākumi ir gūti, pieskaņojot tiesību aktus ES *acquis* un to īstenojot. ES uzsver, ka īpašu uzmanību tā pievērsīs visu minēto konkrēto jautājumu pārraudzībai, lai nodrošinātu Melnkalnes administratīvās spējas, tās spēju īstenot un pildīt šīs sadaļas *acquis* un pabeigt tiesību aktu pieskaņošanu. Īpaši jāapsver šīs sadaļas saistība ar citām sarunu sadaļām. Melnkalnes tiesību aktu atbilstību *acquis* un tās spēju to īstenot varēs galīgi izvērtēt tikai vēlākā sarunu posmā. Papildus visai informācijai, ko ES var prasīt sarunās un kas jāsniedz konferencei, ES aicina Melnkalni Stabilizācijas un asociācijas padomei regulāri sniegt sīki izstrādātu rakstisku informāciju par paveikto *acquis* īstenošanā un savu administratīvo spēju stiprināšanā.

Ņemot vērā visus minētos apsvērumus, ES attiecīgā brīdī vajadzības gadījumā atgriezīsies pie šīs sadaļas.

ES atzīmē, ka Melnkalne savā sarunu nostājā AD 7/16 CONF-ME 4 un tās papildinājumā AD 60/26 CONF-ME 24 piekrīt ar 19. sadaļu saistītajam *acquis*, kāds tas ir spēkā 2026. gada 29. jūlijā. ES atzīmē arī to, ka Melnkalne ir paziņojusi, ka tā turpinās tiesību aktu pieskaņošanu *acquis* un ka tā būs gatava to īstenot no brīža, kad tā pievienosies Eiropas Savienībai.

ES turklāt atgādina, ka laikā no 2026. gada 29. jūlija līdz sarunu noslēgumam *acquis* varētu tikt papildināts ar jauniem elementiem.